

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LIX (53) • ŠTEV. (Nº) 23

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES • 29 de junio - 29. junija 2000

LIC. FRANCI MARKEŽ

Slap Peričnik in socialne razlike v Argentini

Govor na proslavi obletnice samostojnosti

Spoštovani navzoči, ki ste se zbrali na tej proslavi 9. obletnice samostojnosti slovenske države.

Ob in o tem važnem prazniku bom razvil nekaj misli z našega vidika, s pogleda Slovencev v svetu. Razvijam in povezujem jih pod gornjim naslovom:

Vsekakor smo mi, bivši begunci, potem izseljenci, sedaj priseljenci in državljani, in z nami v veliki meri tudi naši potomci, prebivalci dveh dežel. Ne bi rabil izraza, da imamo dve domovini, ker domovina, tako kot mati, je samo ena, vsaj v pravem pomenu besede. Posten in hvaležen sin matere nikoli ne bo pozabil, še manj, da bi jo zatajil, ampak jo bo imel rad in bo zanjo po svojih močeh skrbel. Sicer ne bo zanjo živel, posebno še, če si je izbral življensko družico, ženo, in si z njo ustvaril lastno družino. Podobno je z življenjem izven domovine.

Kot sem omenil, smo prebivalci dveh dežel. V eni živimo, rastemo, se razvijamo, študiramo, delamo, se razmnožujemo in prispevamo k njenemu napredku. Drugo, daljno, pa nosimo vtisnjeno v srcu in unu, v spominih in sanjah, v predstavah in moradah tudi v načrtih. Čutimo potrebo in dolžnost, da prispevamo k njeni gradnji.

Dve različni deželi sta, Slovenija in Argentina. Ena omejena na majhno površino, druga se razteza v nedogledne daljave.

Danes slavimo obletnico neodvisnosti slovenske države. Pred devetimi leti se je Slovenija proglasila za samostojno, ne bo ji treba več poslušati ukazov od drugod. Ne bo več treba trgati s solzami v očeh iz šolskih beril in na ukaz Beograda pesnikov slavošpev: „Sveta si zemlja slovenska - in blagor mu, komur plodiš,“ kot sem to bral v spominih maturanta iz leta 1940. Narod sam si bo krojil svoje blagostanje, sam bo svoje sreče koval.

Pa čeprav je Slovenija šele 9 let neodvisna, je vendar del stare Evrope, s svojo lastno, tisočletno zgodovino. Koliko se je v tem dolgem času delalo in naredilo za narod in ljudstvo na tem majhnem koščku

zemlje!

Prvi zapiski v slovenščini so iz iste dobe kot prvi v španščini, ki je svetovni jezik. 60 let po tistem, ko je bila Amerika šele odkrita in so se na obalah Rio de la Plata izkrcavali prvi naseljenci, smo mi že dobili svojo prvo tiskano knjigo. Tri desetletja za tem, kot v 11. jeziku na svetu, je bil že natisnjen celotni prevod Svetega pisma v slovenščini. Neprešteto število duhovnikov in menihov in potem prosvetnih delavcev je skrbelo za duhovno in kulturno rast svojega ljudstva. Slovenstvu sicer nenaklonjena, a urejena in utečena državna uprava, je skrbela za red, šolstvo in civilni razvoj prebivalcev nase dežele. Pred 200 leti sta se v našem narodu rodila dva velikana, France Prešeren in sedaj blaženi Anton Martin Slomšek. Vsak na svojem polju, eden na kulturnem, drugi na verskem in vzgojnem, sta bila stebra rasti slovenske zavesti in napredka. Tukajšnja dežela je bila takrat še španska kolonija, privlačna le iz gospodarskih vzrokov. S prebujenjem narodov, sredi prejšnjega — za nekatere že predprejšnjega — stoletja, ko so tu po širni pampi še gospodovali indijanci, je prišlo do razmaha že prej začetega kulturnega dela. Naši pesniki in pisatelji so slovensko kulturo v kratkem času dvignili na takratno evropsko raven. Izginjala je nepismenost in knjige so prišle

Nad. na 2. str.

PROSLAVA DNEVA SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

Slovenska hiša 24. junija

Že dolga desetletja smo Slovenci v Argentini praznovali slovensko samostojnost. Ko je bila naša domovina še del Jugoslavije, smo praznovali 29. oktober, dan, ko se je Slovenija osamosvojila izpod avstrijskega jarma.

Ko pa je postala popolnoma samostojna, je ta dan, 25. junij, naš največji državni praznik, ki ga vsako leto dostojno proslavimo.

Rojaki so se najprej zbrali v soboto, 24. junija v Slovenski cerkvi Marije Pomagaj, da se zahvalimo Bogu za ta dan. Slavnostno mašo je opravil g. France Cukjati (prelat J. Škerbec je bil bolan) s somaševanjem prelata Jožeta Guština. V pridigi je g. Cukjati poudarjal, da je napredek države in ljudi odvisen predvsem od duhovnega napredka, šele nato ekonomskega. Med mašo je pel otroški zbor s Pristave „Zarja mladosti“ pod vodstvom Marjane Jelenc.

prihodu smo obe zastavi sprejeli z obema himnama, ki so ju stoje odpeli vsi navzoči.

Nato je zbrane nagovoril predsednik ZS Tone Mizerit

“Dolga je bila pot slovenskega naroda do lastne države. Tisočletna in trnjeva je bila. Proslavimo torej našo državo, ohranjajmo jo in od dne do dne izboljšujemo. Letos nas navdaja še posebno veselje, ko ob-

hajamo dvesto let rojstva dveh naših velikinov: blaženega škofa Antona Martina Slomška in največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Zato smo se danes zbrali tukaj. Iz srca: dobrodošli!”

Nato je pozdravil vse goste, med katerimi naj omenimo veleposlanika Republike Slovenije v Argentini, prof. dr. Janeza Žgajnarja in gospo, lic. Gabriela Grecco, predstavnika mesta Buenos Airesa, predsednika FAC -

Federacija narodnostnih skupnosti - Tateosa Kevorkiana in gospo in podpredsednika prof. Alberta Swarca in Homero Rojasa.

Tone Mizerit je še dejal: „Pozdravljam vse predstavnike in odbornike naših slovenskih krajevnih domov, kulturnih, gospodarskih, političnih, mladinskih, borčevskih in dobrodelnih ustanov in organizacij, družbenih občil, ter vse profesorje, učiteljice in učitelje družine slovenskih šol v Argentini; vse naše dušne pastirje in katehete. Posebej pa se hočem na tem mestu zahvaliti našim umetnikom. Kar sedemnajst jih je prispevalo vsak po eno stvaritev. (Kordinacija razstave Andrejka Dolinar Hrovat).

Okrasitev dvorane je delo priznanega scenografa Toneta Oblaka. (Na odru sta ob slo-

venski zastavi visela dva portreta, Prešernov in Slomškov). Zahvala tudi vsem drugim, ki ste prispevali k prireditvi (luči in zvok Damjan Ahlin, Aleksander Šuc in Ivan Albreht). Enako gre zahvala Slovenskemu domu iz San Martina, ki ima letos na skrbi pripravo in postrežbo na naši slavnostni večerji.

Nad. na 5. str.

Po maši sta predsednik in tajnica Zedinjene Slovenije, Tone Mizerit in Neda Vesel Dolenc položila tradicionalni šopek nageljev pred spomenik naših padlih, ki so tudi s svojo krvjo pomagali k uresničitvi samostojne Slovenije.

Sledila je akademija v veliki dvorani, ki so jo rojaki popolnoma zasedli.

Povezoval je vso prireditev Marjan Jože Loboda, ki je s slavnosti primerno resnostjo pojasnjeval posamezne prizore.

Najprej je najavil prihod zastav, saj se Slovenci v Argentini pri tem prazniku nenehno spominjamo tudi svoje zastave. Ob

CILJI SLOVENIJE SO JASNI

Nagovor veleposlanika dr. Janeza Žgajnarja ob praznovanju Dneva državnosti v rezidenци veleposlanika 23. junija povabljenim predstavnikom slovenskih izseljencev

Nocoj, na kresni večer, praznujemo 9. obletnico ustanovitve slovenske države, Dan Državnosti, že petič v tej rezidenци.

Republika Slovenija že od proglasitve svoje neodvisnosti leta 1991 lepo in hitro napreduje in utrjuje svoj notranji demokratični ustroj in prepoznavnost na mednarodnem polju. Najtežje delo je prav gotovo opravila prva vlada, ki jo je vodil Lojze Peterle. Tej je sledila je koalicijska vlada, ki jo je prav tako uspešno vodil dr. Janez Drnovšek.

Tudi od zadnjih parlamentarnih volitev novembra 1996, je Slovenija vsa leta lepo napredovala na vseh področjih domačega in mednarodnega udejstvovanja pod vodstvom predsednika vlade dr. Jane-

za Drnovška, ki je tri leta vodil koalicijsko vlado Liberalne demokracije Slovenije, Demokratične stranke upokojencev in Slovenske ljudske stranke.

Ta koalicija je 15. aprila 2000 razpadla zaradi izstopa Podobnikove Slovenske ljudske stranke iz vladajoče koalicije in združitve s Slovenskimi krščanskimi demokrati v novo stranko „SKD+SLS Ljudska stranka“.

Kasneje je bil podpisan sporazum o sodelovanju med novo stranko in Socialdemokratsko stranko, ki jo vodi Janez Janša pod imenom „Koalicija za Slovenijo“.

In kot je po volitvah leta 1996 Drnov-

Nad. na 5. str.

STRAN 3:

Domobranski proslavi

Slap Peričnik...

Nad. s 1. str.

v še tako oddaljene vasice. Oddaljene za takratne pojme, ko je bilo 10 km že daleč.

Koliko dela za narod, koliko truda za njegov razvoj in omiko na tako majhnem prostoru! Koliko vzpodbujanja k napredku! Po drugi strani pa, koliko trde borbe je bilo treba za goli obstoj, kar je večkrat povzročalo ozkosrčnost, zavist, medsebojno tekmovalstvo in zaprtost.

Zdaj si pa malo oglejmo razvoj v Argentini. Za prvimi kolonizatorji so prihajali sem naseljenci, v glavnem ljudje, ki se v svojem domačem kraju niso znašli. Prihajali so v te oddaljene in tuje kraje, neobljudene in neizmerne, pripravljeni, da primejo za kakršnokoli delo. Večkrat so bili izpostavljeni napadom indijancev in to še do slabih 130 let nazaj. Izkoreninjeni so bili, srce je hrepenelo po domačem kraju, večkrat so se sadovi naporov vračali tja nazaj. Le počasi jim je ta zemlja postajala domovina, vredna njihovega truda. Mešale so se različne rase in kulture, izobraženi Evropejci in meščani, gavči iz podeželja, črni sužnji, pripeljani iz Afrike, indijanci, ki so se vdali ali odločili za sožitje.

Razdalje so tu drugačne, kot smo jih bili mi vajeni. Samo v provinco Buenos Aires gre 15 Slovenij, v celo Argentino kar 137. Vožnja od morske obale do Andov je v tistih časih z volovsko vprego trajala kar cel mesec.

Dežela ni imela državnega ustroja, ki bi jo urejal in vodil k napredku. Krajevni „caudillos“ so se prepirali in vojskovali med seboj za svoje osebne koristi. Sicer so tudi rastla mesta s svojim kulturnim življenjem, a bilo jih je malo in oddaljena med seboj. Na podeželju so ljudje živeli v majhnih skupinah, odrezani od teh kulturnih središč, prepuščeni samim sebi. Ni bilo ne šol ne knjig, le kaka kapelica, ki jo je občasno obiskal duhovnik, ki je prišel do nje po več dnevih ježe.

Daljave so bile neizmerljive, obzorja široka, človek ni bil v napoto človeku. Vedel je, da je odvisen le sam od sebe in da ne more na nikogar računati. To ga je naredilo samozavestnega in iznajdljivega. Živel je sredi narave, ki je bila prostrana, velikodušna, radodarna brez prevelikega truda in take je izoblikovala tudi svoje ljudi.

Mi smo prebivalci teh dveh dežel. Izhajamo iz majhne dežele, v kateri je vse strnjeno in obdelano s trudom in težavo do zadnjega kotička. Iz dežele z dolgo zgodovino in tradicijo, v kateri sta se vera in narodnost skoro istovetili. Povezano z vero smo dobivali nauke o poštenju, o delavnosti, o odgovornosti, o skrbi za bližnjega in za skupni blagor. Zaradi velikih in pohlepkih sosedov smo razvili trmast čut samohranjevanja. Nismo se smeli vživljati v široki svet, ker bi v njem utonili. Koliko dežel se diči z delom slovenskih rok, kot pravi pesnik ... „sin tvoj zaril se je živ pod zemljo...v rovu še zarja poljan mu mračne misli obseva, sin njegov več ne bo jih poznal, ne sanjal o njih“.

Za ozkimi mejami in zadovoljen sam s seboj si je gradil Slovenec s trudom in pridnostjo svojo domovino. Duh in značaj sta bila oblikovana, da v njej razvije polno življenje.

Pa je med nas treščilo! Skozi stoletja oblikovane in gojene vrednote so zamenjali brezbožnost, nemoralna, nepoštenost in surovo nasilje. To nasilje se je izvajalo med nami kot malokje drugje. Kdor se z novim redom ni strinjal, je bil ali ubit ali poteptan v svojem dostojanstvu in prisiljen na molk ali pa je moral bežati. In tako smo se znašli na tujem.

Pot nas je pripeljala v to daljno in razsežno deželo. Z odprtimi rokami so nas tu sprejeli. Niso te spraševali, če si star ali betezen, ali kruljav ali slep, kot so to delale

bolj napredne in civilizirane države, ki so jim bili dobrodošli le mladi in zdravi priseljenci. Naselili smo se sredi drugačnih ljudi. Čeprav šele prišli, smo gledali nanje nekako prezirljivo. Motili so nas njihova površnost, nezanesljivost, neresnost, gojenje mas o menos-a. Čutili smo se nekaj boljšega.

Počasi smo pa le začeli odkrivati tudi njihove dobre plati: Gostoljubnost, odprtost, širokosrčnost, obzirnost, naklonjenost, preostajanje izražanje čustev, pripravljenost priskočiti na pomoč. Še njihov mas o menos se nam je zdel, da jih obvaruje prenapetosti. Niso nam dali čutiti, da bi bili nezaželeni tujci, in in niso rabili besede tujec kot žaljivko. Ob sožitju z njimi smo se tudi mi počasi nalezli teh lastnosti in vrednot. Spajamo jih s tistimi, ki smo jih prinesli s seboj.

Pravijo, da ima vsako življenje svoj smisel, in španski rek pravi: no hay mal que por bien no venga, po naše nekako: sreča v nesreči.

Ker se naše življenje in delo razvija v tej deželi, vpletamo svoje slovenske vrline v to družbo. In ker domovina ni bila nikoli pozabljena in nam je sedaj zopet odprta, vnašamo tu pridobljene vrednote v slovenski svet. Nekaj jih je že med nami, ki so poslali tja, domov, najdražje, kar imajo: svoje otroke. Nekateri se vračajo v svoj rodni kraj. Drugi lahko s pisanjem, z obiski, z osebnimi stiki doprinašamo k razširitvi obzorja, k odpravi malenkostnosti in strahu, k samozavesti in spretnemu kjubovanju, k bolj odprtim medsebojnimi odnosom, k sproščenemu izražanju čustev, k presojanju in vrednotenju dogodkov z drugega zornega kota.

Ko sem nekaj časa nazaj vprašal slovenskega turista, ko se je ravno vrnil z ogleda slapov reke Iguazu, če so se mu zdeli večji kot je naš slap Peričnik, je na hudomušno vprašanje modro odgovoril: „Če bi bila Slovenija tako velika, kot je Argentina, bi bil skoro gotovo tudi Peričnik tako velik, kot so vaši slapovi na Iguazu“. Določene okoliščine pogojujejo primerne značilnosti. V pravem sorazmerju je skrivnost harmonije.

Brali smo tudi vprašanje, ki ga je v Državnem zboru postavil poslanec iz starega sistema, ki je bil pred kratkim tu med nami, kandidatu za mandatarja, ki se je vzgajal v Argentini. Tendenciozno vprašanje je bilo stavljeno z zanje značilno nepoštenostjo in ignoranco, ki kaže na njihovo angaziranost in omejenost. Vprašal ga je, če misli prenesti v Slovenijo tukajšnje velikanske razlike med revnimi in bogatimi. Ne vem, kaj mu je kandidat odgovoril na vprašanje, ki ne zasluži odgovora, saj razodeva nepoznanje posebnih okoliščin, ki so do tega stanja pripeljali. Lahko bi mu pa povedal, da mora še marsikaj drugega prenesti, kar bi Sloveniji v današnjih razmerah prav prišlo.

Nedvomno smo del slovenskega naroda, kateremu smo, čeprav že čez pol stoletja od njega oddaljeni, ostali zvesti, tudi v naših potomcih. Postarali, zrasli, rodili smo se v drugačnem svetu, od katerega prevzemamo vrednote, ki izpopolnjujejo tiste, ki so nam bile dane po krvi in vzgoji.

Mislím, da se nihče med nami nima za izvoljenca, ki bi bil poklican, da rešuje slovensko državo. Tudi ni naš namen, da bi komu solili pamet, kot se nam rado očita. A toliko let zadržane ljubezni, toliko iluzij in neizsanjanih sanj, toliko zasnovanih načrtov, vse to je enkrat moralo udariti na dan.

Naša pripravljenost in tudi naš prispevek k gradnji slovenske, tudi naše države, sta se pokazala že od vsega začetka. Od plebiscita za samostojnost od podaje bakle demokratičnega političnega dela v svobodi novonastalim strankam doma, od prizadevanja za mednarodno priznanje, od razgledanih svetovalcev in sodelavcev v ekonomskih in političnih ekipah, preko dela v

Iz življenja v Argentini

Tone Mizerit

Vlada zahaja v kaj delikatno stanje. Razni dogodki tako na političnem, kot gospodarskem in socialnem področju kažejo, da stopamo v prelomno dobo. Bistvena je odločitev smeri za nadaljnjo pot.

NA TUJEM DOMA

Evangeljski pregovor, ki trdi, da nihče ni prerok v domovini, drži tudi za sedanjo vlado predsednika De la Rue. Domala vsi gospodarski ukrepi, ki jih je podvzela vladna ekipa, so naleteli na hude kritike in nasprotovanje domačih socialnih krogov. Celo marsikatera podjetniška skupnost ni bila zadovoljna s koraki, ki jih je podvzel minister Machinea. Toliko v domovini.

Na tujem pa je položaj drugačen. Na potovanju po ZDA, v Kolumbiji na srečanju ameriških mandatarjev, pa v Egiptu je žel priznanje za podvzete ukrepe in čestitke zaradi odločnosti, s katero izvaja gospodarski program.

To nasprotje je seveda razumljivo. Tuji veljaki vidijo v ukrepih namen držati se predpisanih načrtov Mednarodnega denarnega sklada in zagotovilo, da bo Argentina izpolnjevala svoje zunanje obveznosti („častila“ plačevanje dolga), doma pa občutijo vso težo tega plačevanja, ki pomeni, da ogromna denarna sredstva odteka v inozemstvo, medtem ko doma primanjkuje najbolj osnovnih stvari.

To pa predstavlja nevarnost, da se vlada oddalji ljudem, da izgubi priljubljenost, ki ji je bila še pred kratkim zagotovljena, in da se vsak nadaljnji korak le še bolj otežkoči. Z vidika psihologije naroda pa je novo razočaranje, ki se že kaže na obzorju, hud udarec, ki more le škoditi ne le vladi, marveč demokratičnemu sistemu sploh.

Najhuše ob vsem tem pa je, da lahko opazimo dvom v sami vladni ekipi. Funkcionarji niso prepričani glede ukrepov, ki jih podvzemajo. Temu prištevamo še nevarnost uskokov v vladnih paralelnih vrstah, pa bo temna slika popolna.

NEPRIPRAVLJENI

Kateri izmed bralcev bo menil, da je to pisanje preveč pesimistično. Smatram da ne, da je le odmev realizma. Vendar nobena slika ni popolna. Zato moramo ugotoviti, da je bil poseg potreben prav zato, da se potolaži zunanje finančnike in izrazi pripravljenost, da Argentina še naprej ostane zanesljiva država, kar se izpolnitve obveznosti tiče.

Seveda, to je bil le prvi korak; za tem so potrebni naslednji, ki naj pospešijo domačo proizvodnjo in gospodarski razmah. Te pa vlada pripravlja, napoveduje in včasih proglasi, a precej neorganično, tako da ima opazovalec vtis, da gospodarska ekipa ni bila pripravljena. Vse se še pripravlja, analiza, debatira, ko je potreben hiter poseg in je vsaka zamuda lahko usodna. Ponovno moramo ugotoviti, da kar se tiče gospodarstva, stranki vladne povezave nista bili pripravljeni na prevzem oblasti.

LE ZAVLAČEVANJE

Vladni dekreti, ki predvidevajo znižanje plač državnih uradnikov in druge varčevalne ukrepe, so naleteli na dvoje zaprek. Prva se

parlamentu, preko povratnikov, ki so prišli za delo v središču dogajanja, pa do stanja danes, ko sta predstavnik najvišje cerkvene in politične oblasti v Republiki Sloveniji izšla iz naše srede, prehodila pot politične emigracije, se obogatila s tukajšnjimi izkušnjami in z življenjem in udejstvovanjem v širokem svetu.

To pa gotovo ne bo, čeprav tako izreden, zadnji doprinos Slovencev v svetu k ureditvi, utrditvi in razcvetu mlade in nam drage Slovenske države.

odigrava v parlamentu druga pa na sodnem področju.

V parlamentu se je proti dekretu že izrekla senatorska zbornica. Ko pa je vprašanje prišlo med poslance, se je postopek začel zatikati. V poslanski zbornici ima vlada večino, a ne dovolj, da bi osnutek obravnavala po hitrem postopku. Zato bo poteklo še nekaj tednov, predno bo izrečena zadnja beseda. Vendar je vlada mirna, ker so se tudi nekateri uporni poslanci (Elisa Carrió) izrekli proti peronistom, češ da je to že napad na predsednika De la Ruo, katerega pa vsi člani Povezave strogo branijo.

Medtem je vrsta sindikatov pa tudi posameznikov sprožila sodne postopke proti odlokom. Doslej so odgovorili trije sodniki: dva sta se izrekla proti vladi, eden pa za vladno stališče. Vlada se je pritožila na sodno delavsko zbornico, a vsi vemo, da bo postopek prej ali slej prišel do vrhovnega sodišča.

Glede najvišje sodne ustanove pa je vlada mirna. Kakor so strumno volili za vladne pozicije pod predsednikom Menemom, tako so člani najvišje sodne oblasti že nekajkrat pokazali simpatijo do nove vlade. Niso sicer uvedli znižanja plač med sodnim osebjem (glede plač sodnih uslužbencev vlada nima besede, marveč je edino pristojno vrhovno sodišče), a šest od devetih članov si je prostovoljno znižalo plače, iz česar vlada sklepa, da bo razsodba šla po isti poti.

BEŽEN PREGLED

Še nekaj zanimivosti iz dogajanja preteklega tedna.

Aerolineas Argentinas. Bivša državna letalska družba, ki jo je kot eno prvih privatiziranih podjetij kupila španska Iberia, je v hudi krizi. Španski voditelji predlagajo neke vrste „rešitveni načrt“, ki pa predvideva znižanje plač, odpust številnih uslužbencev in ukinitve nerentabilnih prog. Argentinska vlada pa noče ničesar slišati glede odpustov. Tudi v zvezi z Aerolineas so pretekli teden višji vladni funkcionarji prejeli kot darilo izkaznice za prosto uporabo njihovih letalskih prog. Predsednik de la Rúa je odločil, naj vsi to vrnejo, ker zakon o etiki prepoveduje sprejem takih daril. Družba pa je izjavila, da je to vedno delala, da je to nekaj običajnega.

Sindikalna fronta. Vlada je intervenirala ustanovo socialnega skrbstva sindikata za delavce prehrane. Zanimivo je, da je vodja tega sindikata glavni tajnik provladne CGT Rodolfo Daer. Vlada trdi, da je ustanova bila v hudih finančnih problemih, ukinila številne storitve in se nahajala pred konkurzom. Daer pa odgovarja, da je mnogo drugih sindikalnih ustanov še v hujše stanju (na primer šoferski sindikat Moyana, glavnega tajnika uporne CGT) in da je to le preganjanje s strani vlade. Napovedal je odpor in sodni postopek.

Quo vadis, peronizem? Senator in bivši buenosaireški guverner Antonio Cafiero je organiziral seminar pod naslovom „Istovestnost peronizma danes“ (La identidad del peronismo hoy). Povabil je glavne voditelje, ideologe pa tudi ekonomiste iz peronističnih vrst. Starega vodjo skrbi, kakšen je ideološki položaj stranke po desetih letih Menemove „liberalne“ vlade. Vprašanje je res izredno zanimivo in sodobno, saj se je vsa ta leta govorilo o „ideološkem izpraznjenju“ peronizma (vaciamiento ideológico). Gibanje je ostalo brez trdne podlage in večina temeljnih Peronovih postavk je v praksi izgubila veljavo. Zato je važno to soočenje, na katerega so povabili tudi bivšega predsednika Menema. Ta pa je postavil kot pogoj, da udeleženci ne kritizirajo dobe njegove vlade. To pa je danes skoraj nemogoče. Strankini veljaki, ekonomisti in ideologi vedno bolj kritično presojujejo desetletje, ko je Menem označeval vse, ki so se mu znotraj stranke upirali, češ da „so ostali v letu 45“.

Slovenci v Argentini

DOMOBRANSKA PROSLAVA NA PRISTAVI

Mesec junij je že od nekdaj posebno obarvan v slovenski skupnosti v Argentini. Končuje se jesen in včasih počasi, včasih pa kar čez noč, se naseli mraz. V Buenos Airesu je to mraz, ki ne prinaša skoraj nobene radosti. Ni snega, da bi se kepali, sankali, smučali. Le zebe nas in težko je zjutraj v temi vstati iz postelje, da se napotiš v šolo ali v službo.

Junija nas močno zazebe. Zazebe nas pa tudi do kosti v dno naše biti. Kamor nam seže spomin, smo se doma pogovarjali o tem, zakaj smo pravzaprav rojeni v Argentini in ne v Sloveniji, kot naši starši. Bilo je govora o boleči izgubi doma, ki smo jo kot otroci težko doumeli, pa o daljni Sloveniji, pa o vseh onih, ki niti oditi niso mogli, ker so bili pomorjeni. Poslušali smo te zgodbe, saj je bil v njih del nas samih. In hodili smo na Domobrankske proslave. Spominjamo se onih, izpred tolikih let, polne razumljive žalosti in turobnosti. Pripravljala jih je generacija, ki je izgubila dom, starše, brate.

Poleg osrednje komemoracije v Slovenski hiši smo se tudi na Pristavi spomnili vseh padlih in pobitih žrtev med komunistično revolucijo v nedeljo, 11. junija. Po nedeljski binkoštni maši, ki jo je daroval dr. Lojze Kukovica DJ, je sam spregovoril o njegovih lastnih doživetjih. Kar šest domobrancev je dala družina in kar štirje so bili pobiti. Pretresljivo je bilo poslušati njegove besede, predvsem o bratu, ki je na Igu bil mučen in ubit,

in kako težko ga je med vsemi trupli komaj mogel prepoznati. Tistim, ki nismo doživeli komunistične revolucije, besede očitno konkretnizirajo pojme o tem, kaj se je v Sloveniji dogajalo med drugo svetovno vojno, da ni vse le neka fantastična kruta risanka ali težke sanje, pač pa da je res tako bilo. In da je bila pot čez Ljubelj v tistih okoliščinah res potrebna.

Sledil je recitatorski prikaz. Zamislil ga je Dominik Oblak, izvedli pa Sonja Kogovšek, Marko Petek, Adrijan Gaser in Danijel Kocmur, vsi že rojeni v Argentini. Med primerno glasbo so recitali tekste Miriam Jereb Batagelj, Franceta Balantića, Ivana Korošca, Zorka Simčiča, Janeza Kranjca, pesnika Janka (dr. Branko Rozman) in Vinka Žaklja. Besede zadnjega so se močno vtisnile v dušo številnih Pristavčanov: „Mrtev bom le tedaj, če boš ti zgubil spomin, če boš zapustil skupne cilje, če boš začel misliti samo nase“.

Po emotivni in doživeti proslavi je zadelo po Pristavi mogočna Moja domovina.

GIM

SLOVENSKA VAS

Domobrankska proslava

V soboto, 10. junija zjutraj so nas šolski otroci sklicali v Hladnikov dom.

Z govorom Rotije Grbec in odrskim prizorom so se spomnili domobrankskih žrtev na preprost, zanje doumljiv pa vendar globoko doživeti način.

Naslednji dan smo slavljenje slovenskih mučencev pričeli v cerkvi Marije Kraljice s sv. mašo, ki jo je daroval superior Jaka Barle.

Pred spominsko ploščo smo jih počastili s slovenskim šopkom, ki ga je položil Jože Čampa, eden najstarejših domobrancev, Jaka Barle pa je vodil liturgični obred.

V dvorani je govornik inž. Jernej Dobovšek svoje misli namenil predvsem mladini. Pregledno je povzel zgodovino tragične dobe, ki se je začela z okupacijo, nadaljevala s krutim in nepoštenim izrabljanjem te narodne nesreče s še hujšim napadom v imenu in za namene komunistične revolucije, končala pa s pokolom 12.000 z zvijačo vrjenih domobrancev v času, ko so se že vsa vojskovanja končala.

To je naš izvor, ki nam daje poseben pečat in nas veže v zvestobo, saj smo z mučenci povezani v občestvo svetih. Zato je naša odgovornost pričevanje zgodovinske resnice in odločna zahteva poprave storjenih krivic. Rod za rodom jo prevzemamo.

Odrska predstava izvirnega teksta Martina Sušnika z naslovom „Lux perpetua“ nas je zelo dostopno in s poetično močno zgovornostjo popeljala v razmišljanja o nadnaravnih razsežnostih življenjskega smisla. Prikazali so se nam nevidni mostovi, ki nas preko pol stoletja in kljub skoraj absolutno različnim razmeram trdno povezujejo.

Z globoko duhovnostjo in temeljito oprti na svetopisemski duh so nas mladi, a vendar izkušeni in na odru udomačeni izvajalci vodili preko izčrpnega spraševanja vesti v prečiščen svet vrednot.

Iz gozda, sredi pietetnih vej kočevskega templja, tudi nam sijejo žarki odrešenjske luči, žarki svetlobe in svobode.

Odnos Slovenije do izseljencev ni ustrezen

JE POROČALA PARLAMENTARNA KOMISIJA (okrajšano)

Delegacija Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, ki so jo sestavljali predsednik Marijan Schiffrer, podpredsednik Davorin Terčon in člani Jakob Presečnik, Ivo Hvalica, Samo Bevk in Zoran Lešnik, se je v času med 31. marcem in 4. aprilom 2000 srečala s predstavniki slovenskih izseljencev v Argentini, kjer po ocenah živi med 30.000 in 35.000 Slovencev. Obiskala je Slovence v Buenos Airesu in Mendozi. Srečanja v Bariloču in Rosariu pa so bila zaradi predčasnega povratka v Ljubljano odpovedana.

Obisk se je začel s pogovorom naše delegacije in veleposlanika RS v Argentini dr. Janezom Žgajnarjem. Glede odnosov med Slovenijo in izseljenci je menil, da niso dovolj koordinirani in da ni dovolj sodelovanja. Potreben je sistematičen pristop Slovenije do slovenskih izseljencev, predvsem pa bi bilo treba opredeliti stališča do izseljencev ter več storiti na področju pomoči tistim izseljencem, ki se želijo vrniti v Slovenijo. Iz Argentine se je v Slovenijo do sedaj vrnilo le od 100 do 200 ljudi. Urediti je treba vprašanje, kateri organ oziroma organizacija se ukvarja z vračanjem izseljencev. Mladi bi potrebovali štipendije ter druge oblike pomoči, npr. kredit ali prostor

v študentskih domovih. Financiranje različnih gostovanj je ocenjeno za dobro, vendar ne zadostuje, saj je potrebno pristop modernizirati.

Sledil je pogovor s častnim konzulom Hermanom Zupanom, uspešnim podjetnikom in lastnikom verige tovarn kartonske embalaže, ki je predstavil nastanek in delovanje Slovenskolatinsko Ameriške gospodarske zbornice. Ugotovil je, da se je povečalo zanimanje Slovenije za trgovino z Argentino. Slovenija bi v času globalizacije, kot svojo prednost, lahko izkoristila prisotnost Slovencev (izseljencev) po svetu.

ZEDINJENA SLOVENIJA

Člani komisije so se udeležili seje Medorganizacijskega sveta Zedinjene Slovenije, ki kot krovna organizacija združuje veliko število slovenskih ustanov. Seje se je udeležilo več kot 40 odbornikov in predstavnikov različnih organizacij, prisotna sta bila tudi predstavnika društva Triglav in Bernal. Predsednik Zedinjene Slovenije Tone Mizerit je v daljšem nagovoru označil obisk komisije kot velik korak naprej v njihovem razmerju do Republike Slovenije, ki nima stvarne in resne emigrantske politike, niti ne oblikovane pomoči pri repatriaciji.

In vendar emigracija predstavlja pomemben del naroda, skoraj dvajset odstotkov. Menil je, da je treba spremeniti dosednji pogled na emigracijo, ki ni breme, ampak kapital in hkrati investicija. Slovenci v Argentini so dosegli, da je Argentina kot prva latinskoameriška država priznala Slovenijo. Emigracija lahko dopolnjuje diplomatske stike, vendar imajo občutek, da jih Slovenija ne razume.

Povojni priseljenci, t.i. politična emigracija, so izredno dobro organizirani, imajo osrednji dom „Slovensko hišo“ ter več Domov, ki delujejo v okviru krovne organizacije Zedinjena Slovenija. Domovi skrbijo za slovenske ljudske šole ter za kulturne in druge dejavnosti, v okviru Zedinjene Slovenije pa deluje slovenski srednješolski tečaj. Znanje slovenskega jezika je odlično, ravno tako močna je slovenska zavest in identiteta. Število otrok v slovenskih šolah narašča. Izhaja tednik Svobodna Slovenija, lansko leto je bil izdan zbornik. Izhaja pa tudi nekaj društvenih in verskih glasil. Pomembno vlogo imajo katoliške misije.

PREDVOJNI IZSELJENCI

Slovenci, ki so v Argentino prišli po 1. svetovni vojni, so se začeli organizirati v skladu z zmožnostmi, ki so jih imeli in ki jih je dopuščala Argentina. Skupno delujejo že 75 let, od osamosvojitve Slovenije pa Društvo Triglav. Društvo je nepolitično, ima okoli 400 članov in želi biti dom za vse Slovence. S političnimi begunci, ki so prihajali po vojni, niso uspeli navezati stikov. Veliko članov ne more dobiti slovenskega

državljanstva, ker so sami ali pa njihovi starši s Primorske. Glavni problem, s katerim se soočajo, je vzdrževanje ogromnih društvenih prostorov ter slabo vodenje društva v zadnjih letih. Zato so primorani prodati športni del objekta ter nadaljevati samo s kulturnim delom.

Prekmursko društvo Bernal je bilo ustanovljeno leta 1943 in nima posebnih težav, prizadevajo si za kulturno delovanje in druženje, da bi tako zaustavili asimilacijo. Glavni problem društva je slabo znanje slovenščine, zato si prizadevajo ustanoviti šolo slovenskega jezika.

SLOVENSKI DOM V MENDOZI

Ustanovni zbor društva je bil že leta 1949. Na različnih področjih delujejo številni oddelki: pevski zbor, šolski tečaj, planski, gledališki, gradbeni oddelek, mladinske organizacije ter Zveza slovenskih mater in žena. Poleg tega v Domu potekajo verski obredi ter različne prireditve. Kot prva narodna skupnost so uredili Slovenski park v središču Mendoze. Društvo organizira tečaj za srednješolce, otroški vrtec, tečaj za otroke iz mešanih zakonov. Pomoč Slovenije bi potrebovali pri dokončanju gradnje Doma (dograjujejo sprednji del, v katerem bi bile sobe za Slovence iz Argentine in Slovenije, ki v velikem številu prihajajo v Mendozo — z zaslugom bi lahko vzdrževali Dom) ter za obiske mladih v Sloveniji, saj zanimanje za slovenske vrednote tudi zaradi tega narašča.

Golf na grobiščih

V prejšnji številki našega lista smo ogorčeni objavili novico o skrunitvi grobišč na Teharjah z igriščem golfa. Na to podlo dejanje sta se celjskemu županu pritožili pomladni stranki v Argentini s pismoma, ki ju objavljamo.

Gospod
Bojan Šrot, župan Mestne občine Celje
Buenos Aires, 16. junija 2000
Spoštovani gospod!

Obveščeni smo bili, da se na območju Parka spomina Teharje ureja igrišče golfa in da se na njem že tudi igra. Igrišče domnevno zavzema del, ki je bil leta 1998 z dogovorom med tedanjim županom Mestne občine Celje in generalnim direktorjem Cinkarne priključen kompleksu Parka spomina Teharje in pod katerim ležijo po vojni pomorjene žrtve.

Igrišče torej ni v neposredni bližini grobišč in spominskega parka, ki jih prikriva, ampak je njegov integralni del.

Če ta podatek ustreza resnici, je projekt igrišča nesprejemljiv ker nasprotuje človekovemu dostojanstvu. Ne le svojci pomorjenih in velik del slovenske javnosti, katere izseljeni del predstavljamo, ampak ves civiliziran svet, vidi v taki skrunitvi grobov prezir pietete do mrtvih in grobo žalitev živih.

Posebej smo začudeni, da je bilo v tem primeru dano privoljenje za ureditev igrišča v času, v katerem so mesta župana in podžupana Mestne občine Celje ter predsednika Teharske komisije zasedena po članih SLS + SKD Slovenske ljudske stranke,

od katere javnost pričakuje, da se bo v skladu s svojimi dosedanjimi stališči, zavzemala za očiščevanje zgodovinskega spomina, pietetno ravnanje z žrtvami komunističnega terorja in popravo krivic živim.

Prosim, gospod župan, za pojasnilo o položaju in razlogih za odobritev projekta.

Ker ta postopek povzroča med ljudmi utemeljeno vznemirjenost, pa zahtevamo, da se ustavi in zadosti Odloku o zavarovanju in začasnem urejanju grobišč in grobov vojnih in povojnih žrtev revolucije na območju občine Celje, Uradni list Republike Slovenije št. 12/93; 15/93; 9/95 in 56/99, ki določa, da so grobišča nedotakljiva.

Če bomo z obžalovanjem ugotovili, da niste upoštevali naših razlogov in so pojasnila in utemeljitve neprepričljive, bomo morali v obrambo spoštovanja temeljnih človekovih pravic pobujati posredovanje strankinih organov, posege javnih oblasti in svetovne javnosti.

V pričakovanju odgovora s spoštovanjem pozdravljam.

Jernej Dobovšek, predsednik
SLS+SKD Slovenska ljudska stranka
Območje Argentina in Južna Amerika

Kopija pisma je bila poslana tudi dr. Francu Zagožnu

Gospod Bojan Šrot
Župan Mestne Občine Celje

Spoštovani g. župan:
Prosim Vas za pojasnilo sledečega projekta:

Imamo informacije, da se ureja igrišče golfa v kompleksu Parka spomina

Teharje, in da se še celo na njem tudi igra. To je po našem mnenju skrunitev grobov.

Zahtevamo, da se ta postopek ustavi, ne samo zato, ker povzroča ogorčenje in vznemirjenost med slovensko javnostjo temveč zato ker:

1. je to igrišče priključeno kompleksu Parka spomina Teharje, pod katerim ležijo po vojni pomorjene žrtve.

2. je to v nasprotju človekovemu dostojanstvu in pietete do mrtvih.

3. ne upošteva odloka o zavarovanju in začasnem urejanju grobišč in grobov vojnih in povojnih žrtev revolucije na območju občine Celje. Uradni list Republike Slovenije št. 12/93; 15/93; 9/95 in 56/99 ki določa, da so grobišča nedotakljiva.

Ker menimo, da je to huda kršitev ene od temeljnih človekovih pravic, pričakujemo Vaš odgovor in pojasnilo o stanju. V slučaju, da se ti razlogi ne bi upoštevali na občinski ravni, bomo prosili posredovanje pri višjih oblasteh in obvestili svetovno javnost.

S spoštovanjem Vas pozdravlja
za Regijo SDS Argentina
Andrejka Hrovat

Slike iz Argentine v Slovenijo

Narodna galerija v Ljubljani je pridobila 29 del najpomembnejših slovenskih likovnih umetnikov iz obdobja med obema vojnama. Gre za t.i. Božič-Langusovo zbirko, najpomembnejšo donacijo Narodni galeriji v zadnjih desetih letih. Darovalca del, med katerimi so platna impresionistov Jakopiča, Jame in Sternena, sta Zora Božič

Matej Sternen: Dama v fotelju (olje)

in Milan Langus. Zbirka bo na ogled od 22. junija do 31. avgusta.

Darovalca sta zbirko slik Mateja Sternena, Gojmirja Antona Kosa, Riharda Jakopiča, Franceta Pavlovca, Franceta Miheliča, Matije Jame, Franceta Kralja, Rajka Slapernika, Maksima Sedeja, Franceta Godca, Aleksandre Ivanc Oliveri in neznanega slikarja prepustila Republiki Sloveniji.

Direktor Narodne galerije Andrej Smrekar pa je slike osebno srečno pripeljal v domovino. S tem se je po več desetletjih končala odisejda zbirke, ki jo je Sloveniji podarila Zora Božič (1909-1987) iz Carlos Paza v Argentini, njen mož Milan Langus (1913-1998) pa je njeno željo izpolnil.

Devetindvajset slik, ki povezujejo predstavnike slovenskega impresionizma in generacije vse do Neodvisnih, v nekaterih primerih dosega kvaliteto stalne zbirke, poudarja direktor Andrej Smrekar. Slike so razstavljene takšne, kakršne so v Narodni galeriji sprejeli 22. maja letos. Galerijo čaka še vse raziskovalno delo ter čiščenje in restavriranje umetnin; šele potem jih bo moč v celoti strokovno ovrednotiti.

Pobuda za vrnitev zbirke, med Slovenci-intelektualci v Argentini dobro znana, se je pojavila še pred osamosvojitvijo Slovenije

ANTON PAULIČ

DOM - ČAROBNA BESEDA

Govor na 40. obletnici Slovenskega doma v San Martinu

40 let življenja Doma.

Dom, čarobna beseda: samo tri črke, en sam zlog. Vesoljstvo je vsakemu življenju podarilo svojevrsten dom. Človek kot vzvišeno stvarstvo, zanj je dom vse: njegovo spočetje, njegov prvi jok, njegov prvi nasmeh, trpljenje, veselje, obup, sladkoba in slovo za zadnjo pot življenja. Z domom imaš ženo, družino, vso oporo, blagoslov, vero, mir, občutek, da si človek.

Vse objame dom, poedince in skupnost. Vsi ga iščemo, da v njem živimo naše življenje, našo kulturo, naše običaje. Zato je slovenski življenj vedno stremel imeti dva doma: zase in za skupnost. V naši zemlji smo imeli prosvetne domove, gasilske domove, kmečke domove. V njih smo izoblikovali našo kulturo. Ko nas je vojni metež razpršil po svetu, kamorkoli smo prišli kljub okoliščinam, smo stremeli imeti oba doma in smo tudi uspeli.

V zgodovini slovenskega naroda imamo nešteto primerov, ki nam pričajo, kaj pomeni dom. Naši predniki so jih branili z življenjem v daljni in bližnji preteklosti. Od Krsta pri Savici, križarjev, janičarjev, kmečkih uporov, reforme, protireforme, načrtnega potujčevanja s severa, vse do trenutka, ko je zaplapolala simbol naše slovenske države: bela, modra, rdeča na vrhu Triglava, - je naš človek branil svoj dom, svoj način življenja. Zemlja slovenska, koliko slovenskih življenj počiva v tebi, krivično ali pravično, sam Bog ve!

Posledice vojne so tudi slovenskega človeka poglale v svet in tukaj smo vsadili naš narodni cvet - slovensko lipo. Vzklila je v argentinski zemlji. Danes je lepo, trdno drevo, z mnogimi vejami in tukaj smo danes že 40 let stara veja slovenske lipe.

Kako je nastala ta veja v San Martinu, je že zgodovina. Važno je, da živi in cvete. Čimbolj bomo to vejo čislali, tem lepše bo cvetela. Komu ni všeč lepa roža s prijetnim vonjem? Poglejte našo mladino, krasno cvetje slovenske lipe, veja San Martina. Pomagajmo, da bo ta veja še lepše cvetela. Pomnimo, da lipa rabi sonce, vodo, zrak. Mi vsi imamo pa dolžnost čuvati to lipo, dajmo

ji več sonca, več vode, več zraka. Kdo od prisotnih bi hotel umreti jutri? Nihče. Tudi veja slovenske lipe v San Martinu želi živeti, želja nas vseh in dolžnost.

Ne bilo bi pravično se izogniti resnici. V nekaj besedah naj omenim, kako smo spočeli naš Dom. Čisto enostavno: želja imeti košček Slovenije, kjer bi lahko peli in se pridruževali po slovensko. Peščica slovenskih fantov s Churru-

que in sanmartinske okolice je izrazila to željo in želja je meso postala, ki jo je z vso vsmo, srcem, dušo in žepom podprl Stane Marinček. Tukaj smo dvignili slovensko zastavo ob zvokih Naprej, zastava slave, z marsikatero solzo v očeh prisotnih.

Pripomogli so brez izjeme, v večji ali manjši obliki vsi Sanmartinčani. Vsem, prav vsem večna zahvala in priznanje slovenski dobroti in požrtvovalnosti.

Ob vsakem rojstnem dnevu imamo spomine in željo za jutri. Povabim vas za deset, dvajset ali petdeset let v bodočnost. Vidim: Neko soboto, morda nedeljo se ustavi pred to hišo razkošen avto. Možakar z belo glavo pogleda in vzklikne: „Poglejte, otroci, to je Slovenski dom v San Martinu. Še stoji. Ko sem majhen bil, smo hodili ob sobotah tukaj v šolo, nabijali smo žogo in kričali. Skupina slovenskih gospodičen nas je učila slovenske besede, nas je učila kje in kaj je Slovenija, nas je učila peti Kje so tiste rožice, pisane in bele, nas je učila peti Preljubo veselje, o kje si doma, povej, kje stanuješ moj ljubček srca. Tudi smo peli Slovenec sem, Slovenec čem ostati, ker rodila me je slovenska mati. Tudi sem slišal, ko so govorili, da lepšega žita ni, kot je pšenica in ne lepšega dekleta, kot je Kranjica, čeprav rojena v Argentini in kako so luštne. In tudi so govorili, da lepšega sveta ni, kot si ti, zemlja Slovenija.“

Naše želje k Vsemogočnemu, da bi takih prizorov bilo pred vsakim Domom in v notranjosti Domov slovenskih. Tako bomo ohranili slovenski duh kot državljani nove domovine, v čast in slavo naši rodni grudi - Republiki Sloveniji.

(Okrajšano)

je in odločitev o darovanju je dozorela že za življenja Zore Božič. Po Smrekarjevi presoji zaenkrat še ni mogoče urediti podatkov o nastanku in usodi zbirke. Edini znani pisni vir ostajajo tri knjige spominov z naslovom Skozi luči in sence Rude Jurčeca, prvega soproga Zore Božič. Jurčec načrtovane četrte knjige ni napisal, zato dostopni podatki osvetljujejo le nekatere okoliščine nastanka zbirke. Iz zapisanega je moč razbrati, da sta imela zakonca tudi osebne stike s številnimi slovenskimi umetniki.

Na slovesnosti ob odprtju podarjene Božič-Langusove zbirke v Narodni galeriji je minister za kulturo Rudi Šeligo 22. junija poudaril, da se „s tako dragocenimi darili, kot je ta zbirka za naš nacionalni fond, ne srečujemo vsak dan“. Pridobitev dragocene umetniške zbirke je Šeligo označil za dogodek, ki bo pomembno zaznamoval slovensko kulturno dogajanje in dal upati, da takšna dejanja ne bodo „osamljeni zaznamovalci v mozaiku umetnostnega in kulturnega časa“.

Po STA

Pri tem naj tudi opomnimo, da so bile med nami v Buenos Airesu slike razstavljene na enem prvih večerov Slovenske kul-

turne akcije in doživele lep sprejem in veliko ogledovalcev.

PISMO VELEPOSLANIKA NARODNI GALERIJI

Direktorju Narodne galerije v Ljubljani, dr. Andreju Smrekarju, je veleposlanik dr. Žgajnar v zvezi s srečno vrnitvijo 29 slik Božič - Langusove zbirke v Slovenijo poslal naslednje pismo:

„Spoštovani gospod dr. Andrej Smrekar, Po več desetletjih se je končala po svetu odisejda 29 slik pomembnih slovenskih mojstrov in se te dni srečno vrnila v Slovenijo. Gre za slike, ki jih je podarila Sloveniji ga. Božičeva iz Carlos Paza v Argentini, njen mož, ing. Milan Langus pa je njeno željo izpolnil.“

Vsi, ki smo pri vrnitvi teh slik sodelovali, smo veseli tega dogodka. Poleg ge. Božičevi, ki se je odločila za plemenito gesto, in njenemu možu, ki je izpolnil njeno željo, smo dolžni še posebno iskreno zahvalo slovenskim rojakom v Argentini, ki so poskrbeli, da je mogel tedanji svetovalec slovenskega veleposlaništva v Argentini g.

Nad. na 6. str.

Proslava dneva...

Nad. s 1. str.

Zbrane je pozdravil veleposlanik Slovenije, prof. dr. Janez Žgajnar. Njegov nagovor je bil podoben nagovoru v veleposlaništvu, ki ga objavljamo posebej.

Slavnostni govornik o slovesnosti je bil lic. Franci

Markez, ki že dolga desetletja deluje v naši skupnosti. Tudi njegov zanimiv in aktualen govor prinašamo na uvodnem mestu.

Zatem je Marjan J. Loboda prebral še pozdravno pismo Lojzeta Peterleta:

Dragi Slovenke in Slovenci.

Za 9. rojstni dan Slovenije vas vse zbrane v Argentini prav iskreno pozdravljam.

Tudi mi bomo proslavili dan državnosti jutri s posebno sejo državnega zbora in na Kongresnem trgu, kjer bo govornik tudi predsednik vlade dr. Andrej Bajuk.

Vsi se veselimo tega dneva in strnimo svoje vrste ob važnih dogodkih, ki so pred nami.

Naj živi samostojna Republika Slovenija! Bog blagoslovi Slovenijo!

Naslednja točka je bil pevski nastop otroškega zbora Zedinjene Slovenije pod vodstvom dirigentke Marte Selan in s spremeljavo prof. Andrejke Selan Vombergar.

Naši najmlajši, že potomci celo četrtega rodu, so brezhibno in živahno zapeli dve Slomškovi pesmi (Dobra volja je najbolja in Glejte že sonce zahaja), Rasla je jelka in Ptica (narodni) in Jurjevanje (Žgar). Za konec pa še Žabe, Klipe Klope in Čarovnica (Lenčka Kuper), ki je najbolj vžgala, čeprav so tudi vse ostale žele buren aplavz za odlično izvedbo, kakor tudi dirigentka.

Sledila je razglasitev nagradencev in izročitev odličij. Že vrsto let Zedinjena Slovenija te podeljuje najbolj delavnim in ne-trudnim javnim delavcem v naši skupnosti.

Letos je Zedinjena Slovenija v soglasju z Medorganizacijskim svetom izbrala tri osebe, ki naj nam bodo vzor delavnosti in žrtve.

MARJANA BATAGELJ

Za čez štiridesetletno delo na področju slovenskega šolstva v Argentini; vodstvo Jegličeve šole v Slovenski hiši v Buenos Airesu od leta 1958 pa do danes; za ustanovitev tečaja ABC za špansko govoreče otroke, ki ga še vedno uspešno vodi; za sodelovane pri sestavi raznih učnih načrtov in usklajevanje skupine, ki je pripravila zadnji učni načrt ki je

vpeljan v vseh tečajih; za sodelovanje pri pripravi učnega gradiva in tudi študijskih dni za naše učiteljice, za sedanje vodstvo skupine, ki bo v sklopu šolskega referata Zedinjene Slovenije pripravila novo učno knjigo za nižje razrede naših šol.

TONE OBLAK

Za aktivno udejstvovanje na različnih področjih, od samih začetkov slovenske skupnosti v Argentini; za delo kot odbornik in predsednik Našega doma v San Justu, večkratni odbornik Zedinjene Slovenije v sklopu kulturnega referata, funkcija ki jo še vedno vrši; mecen naših ustanov, ki ima vedno odprto srce in roke; buditelj folklorne in pevske dejavnosti; predvsem pa za delo kot umetnik; za stvaritev nešteto odrskih scen, tako v sanhuškem domu kot v Slovenski hiši in za pomoč tudi drugim domovom ob priložnosti iger, slovenskih dni, domobrskih in drugih proslav; za neumorno ustvarjanje kulis in umetnin, ki so nas z odrskih desk popeljele v svetove daljne domovine, religiozne mistike ali sodobnih doživetij.

ALOJZI SEDEJ

Za delo kot skriti garač naše vsakdanjosti; za sodelovanje pri organizaciji mreže v sklopu Katoliške akcije za razpečevanje našega časopisja na samem začetku naše naselitve, ki po več kot petdesetih letih še vedno uspešno deluje; za redno vsakotedensko raznašanje naših tiskovin, pa tudi dobre, vspodbudne ali tolažilno besede v številne slovenske družine, ob lepem vremenu ali v neurjih; za nenehno pripravljenost prijati za vsakršno delo. V njegovi osebi hočemo izraziti priznanje tudi vsem tihim in večkrat skritim možem in ženam, brez katerih si ne moremo

predstavljati organizirane slovenske skupnosti v Argentini.

Med ploskanjem so omenjeni sprejeli odličja, ki sta jim jih izročila predsednik Tone Mizerit ter tajnica Neda Vesel Dolenc, saj so se vsi prisotno zavedali, kaj so vsi trije naredili za našo skupnost.

S tem je bil zaključen uradni del proslave. A čakalo nas je prijetno presenečenje. Po molitvi prelata Jožeta Guština sta na oder stopila Blaž Miklič in Janez Krajnik,

ter nazdravila vsem z recitacijo Prešernove Zdravljice.

Pri zadnji kitici -

*Dokaj dni,
naj živi
Bog, kar nas dobrih je ljudi!*

pa so vsi v dvorani s polnimi kupicami nazdravili prazniku in vsem Slovencem.

Sledila je obilna in okusna večerja, ki so jo pripravili Sanmartinčani, tako v kuhinji kot s postrežbo, v splošno zadovoljstvo.

Slavnost je potekala veličastno ter prijetno in pokazala ljubezen naših izseljencev do svoje rodne ali duhovne domovine Slovenije.

TD

Vse fotografije Marko Vombergar

Cilji Slovenije...

Nad. s 1. str.

škova levo-sredinska vlada dobila večinsko podporo v Državnem Zboru z glasom poslanca SKD Cirila Pucka, tako je letos, 7. junija, dobila večinsko podporo v Državnem zboru, začasna sredinsko-desna vlada mandatarja dr. Andreja Bajuka, slovenskega rojaka, ki je po vojni prebil svojo mladost in se šolal v Mendoza, kasneje pa v ZDA ter bil zadnja leta direktor Medameriške banke za razvoj v Parizu. Zanj sta, poleg združene stranke „SKD + SLS. Ljudska stranka“ in Socialdemokratske stranke Janeza Janše, glasovali tudi dve poslanki levega tabora, Polonca Dobrajc iz Slovenske nacionalne stranke in Neda Okretič Salmič iz Demokratske stranke upokojencev.

Zunanji minister v novi Vladi je postal nekdanji predsednik SKD, prvi predsednik vlade demokratične Slovenije in bivši zunanji minister ter velik prijatelj argentinskih Slovencev in Argentine — Lojze Peterle.

Nam vsem dobro poznano Državno sekretarko Ministrstva za zunanje zadeve in Vodjo Urada za Slovene v zamejstvu in po svetu, Mihaelo Logar pa je zamenjal na tem mestu Zorko Pelikan, ki je bil konzul v Trstu, zadnje čase pa je delal v omenjenem Uradu na področju problematike zamejskih Slovencev.

Nova vlada je dobila dobro urejeno državo, z vrsto prioritarnih nalog, pač v skladu s splošno sprejeto strategijo pri-

bliževanja NATO in EU.

Seveda pa bo ta, zaenkrat prehodna vlada, prav gotovo dala določene nove poudarke na vseh področjih, pač v skladu s svojimi pogledi in prioriteta ter kadrovskimi potenciali.

Pripraviti pa mora tudi parlamentarne volitve, ki bodo, zelo verjetno v oktobru ali novembru 2000. In na teh volitvah se bo pokazalo, kako je volilno telo zadovoljno z dosežki nove vlade in kako gleda na ponudbo opozicije.

Na osnovi teh volitev se bo lahko nadaljevalo delo sedanje vlade, lahko pa se bodo sklepale povsem nove koalicije in začele marsikaj znova.

Splošne razmere v Sloveniji so dokaj ugodne: Slovenija ima dobro delujoče gospodarstvo, ki vzbuja optimizem, zaposlovanje raste, trgovinska menjava hitro raste, izvoz narašča, prvič v njeni zgodovini pa je tudi bruto nacionalni dohodek na prebivalca Slovenije višji od 10.000 USD.

Tudi druga področja javnega življenja se dobro razvijajo in Slovenija velja za najbolj pripravljenih kandidatka za vstop v EU in NATO. Lep primer tega je izjava do nedavnega vrhovnega poveljnika sil zveze NATO v Evropi generala Wesleya Clarka, ki je v pogovoru za Dnevnik 10.6.2000 ocenil, da "je Slovenija demokratična, stabilna, uspešna in ima najboljše visoko izobražene državljane v Evropi," in dodal, da je Sloveniji usojeno biti dejavna in učinkovita članica zavezništva.

Seveda pa se v zvezi z modernimi tokovi in povezovanji v Evropi in svetu

pojavi tudi novi problemi, ki jih ne smemo prezreti:

Gre predvsem za odnose med globalizacijo, univerzalnostjo vrednot in posebnostjo ter edinstvenostjo oblik, jezika, kulture in tudi posameznikov. Na srečo univerzalizem ni doslej dosegel nič pomembnega, opazamo celo, da moč raztapljanja in homogenizacije ni uspešna in na vseh koncih in krajih vidimo ponoven vzpon pomena različnosti. Pri tem gre za dragoceno edinstvenost posameznih kultur in narodov, ki kažejo svojo trdoživost, ker bi se sicer lahko povsem izgubila.

Moderni tokovi v sodobnem svetu kažejo tudi na to, da so s spremembami mnogi narodi in posamezniki dobili več svobode, marsikaj pa ob tem izgubili socialno in tudi siceršnjo varnost. Vse-

kakor gre za procese, ki bodo imeli svoj odraz tudi v bodočnosti slovenskega naroda.

Dovolite, da vas na kratko še seznanim, da je Slovenija, na področju meddržavnega sodelovanja z Argentino, v letu 2000 do danes uspela urediti naslednje:

-Državi sta podpisali ob koncu marca Program sodelovanja med Republiko Argentino in Slovenijo na področju kulture, znanosti (novi predlogi, lepo teče delo) in pedagoškega sodelovanja za naslednja 4 leta;

-V juliju so napovedana pogajanja o Sporazumu o sodelovanju na področju zdravstva in zdravstvenega zavarovanja;

-V teku so priprave na pogajanja o

Nad. na 6. str.

Dan državnosti v Ljubljani

Predsednik vlade Andrej Bajuk je na osrednji državni slovesnosti ob dnevu državnosti in 9-letnici samostojne Slovenije med drugim poudaril, da praznik države Slovenije praznujemo na kresni večer, ko je po starodavnem izročilu narava polna skrivnosti, ki so še skrite v njenih nedrjih in čakajo izpolnitve. „Zbrali smo se, ker se veselimo tega, kar nam je uspelo doseči v naši generaciji - to je: lastno suvereno in svetovno priznano državo. Da izkažemo hvaležnost, da si oživimo upanje in skušamo začrtati pot za naprej. Kajti vse to je potrebno, če hočemo obstati kot narod,“ je poudaril.

V nadaljevanju je spomnil na nekaj ključnih dogodkov iz zgodovine političnega gibanja na Slovenskem ter poudaril, da je slovenstvo dovolj velika vrednota, da v njegovem imenu vzamemo nase vso svojo zgodovino. „Kajti zaradi te vrednote se je narod, ki so ga včasih razjedale prehude razlike, ohranil na neprijaznem morju zgodovine. Še več: zaradi močne zavesti o svoji samobitnosti in zaradi ljubezni do slovenstva si je narod za plovbo po tem morju napravil lastno ladjo, če uporabimo to prastaro antično podobo za državo. Prav to veliko dejanje, storjeno pred malo manj kot desetletjem, je prepričljiv dokaz, da Slovenci pri vsej naši različnosti in nasprotjih zmoremo skupaj ne le preživeti, temveč tudi ustvarjati velike, celo največje stvari. Ustanovitev samostojne slovenske države je bistvena prelomnica v kvaliteti našega družbenega življenja. Šele tedaj smo namreč v polni meri prevzeli odgovornost za svojo usodo. Tudi zato je spomin, ki ga obujamo ob dnevu državnosti, trajna podlaga obnove upanju in vir navdiha vse kulturne ustvarjalnosti, vir družbene integracije in povezovanja, ki nas bo usmerjal v prihodnost.“

Slovenci nismo pismeni, kot bi morali biti

Od 65 do 70 odstotkov odraslega prebivalstva v Sloveniji nima zadostnega znanja in spretnosti za ravnanje z informacijami, ki jih vsebujejo različne vrste besedil, obrzci in slikovno prikazani podatki ter za uporabo računskih operacij v vsakdanjih okoliščinah, je pokazala nacionalna raziskava o pismenosti in udeležbi odraslih v izobraževanju, ki jo je kot del mednarodne raziskave jeseni 1998 izpeljal Andragoški center Slovenije. Najmanj vsak četrty odrasli prebivalec namreč ne dosega takšne ravni pismenosti, kot je potrebna za uspešno delovanje v vsakdanjih življenjskih in delovnih situacijah. Slovenija se je tako po vključevanju v izobraževanje kot tudi glede ravni pisme-

nosti odraslih znašla med državami na dnu lestvice. Raziskava je med drugim pokazala, da obstajajo velike razlike v pisnih spretnostih med starostnimi razredi. Najboljše spretnosti dosegajo mladi, stari od 20 do 24 let, najslabše pa starejši, stari od 55 do 65 let. Na ohranjanje in razvijanje pisnih spretnosti v odrasli dobi vpliva tudi izobraževanje po končanem šolanju. Raziskava je pokazala, da se le majhen delež odraslih Slovencev udeležuje izobraževanja odraslih. V primerjavi z drugimi državami se Slovenija tako uvršča med države v zadnji skupini (Čile, Madžarska, Poljska, Portugalska, Belgija, Slovenija, Češka in Irska).

Njegova udeležba in govor sta bila sprejeta z navdušenim odobravanjem.

Poleg njega je še govoril predsednik Slovenije Milan Kučan, katerega govor ni bil dobro sprejet. Levica je bila zelo nasprotna slovesnosti, ker so pripravitelji črtali s programa izvedbo partizanske pesmi primorskega zbora, ki se zato ni udeležil slavnosti.

med državama: julija obišče Argentino močna delegacija slovenske firme Iskra-Tel, ki jo za Mercosur zastopa g. Avgust Vivod, dobro pa napredujejo tudi povezovanja med Argentino in Slovenijo tudi med več drugimi podjetji, prav tako na pobudo naših rojakov iz Argentine.

Tudi sicer ocenjujem, da so odnosi med Slovenijo in Argentino zelo prijateljski in obetajoči, odnosi med Slovenijo in slovensko diasporo v Argentini urejeni in zelo solidni.

Veleposlaništvo je zelo zadovoljno tudi z oceno Zedinjene Slovenije, ki se ponavlja v zadnjih letih, da so odnosi z veleposlaništvom zelo korektni.

Dodal bi le to, da ima veleposlaništvo resnično dobre odnose z rojaki in z vsemi slovenskimi društvi v Argentini, Urugvaju in Čilu in da nadaljujemo z delom, s pogledom naprej, da ne bi izgubili prihodnosti.

Dodal bi le to, da ima veleposlaništvo resnično dobre odnose z rojaki in z vsemi slovenskimi društvi v Argentini, Urugvaju in Čilu in da nadaljujemo z delom, s pogledom naprej, da ne bi izgubili prihodnosti.

Dodal bi le to, da ima veleposlaništvo resnično dobre odnose z rojaki in z vsemi slovenskimi društvi v Argentini, Urugvaju in Čilu in da nadaljujemo z delom, s pogledom naprej, da ne bi izgubili prihodnosti.

Dodal bi le to, da ima veleposlaništvo resnično dobre odnose z rojaki in z vsemi slovenskimi društvi v Argentini, Urugvaju in Čilu in da nadaljujemo z delom, s pogledom naprej, da ne bi izgubili prihodnosti.

Vse zaradi evangelija

Novi mariborski pomožni in ptujski naslovni škof dr. Anton Stres, ki si je za svoje škofovsko geslo izbral „Vse zaradi evangelija“, je bil posvečen v Mariboru 24. junija.

Rodil se je leta 1942 v družini s tremi otroki v Donački Gori v župniji Rogatec. Leta 1960 se je odločil, da bo vstopil v Misijonsko družbo k lazaristom. Teologijo je študiral v Ljubljani in Parizu, kjer je leta 1972 diplomiral še iz filozofije. Nato se je zaposlil na Teološki fakulteti v Ljubljani kot predavatelj filozofije. Leta 1974 je doktoriral s tezo Razvoj marksističnega pojmovanja religije v povojni Jugoslaviji.

Leta 1979 je v zbirki Duhovni razgledi izdal študijo Nič in smisel, ki govori o filozofskih osnovah nihilizma. Leta 1984 je doktoriral iz filozofije. Leta 1985 je postal izredni profesor, tri leta pozneje pa predstojnik katedre za filozofijo na Teološki fakulteti. V tem obdobju je sodeloval v uredništvu Celovškega zvona in urejal Bogoslovni vestnik. Leta 1990 je postal redni profesor, leta 1999 pa tudi dekan Teološke fakultete Univerze v Ljubljani.

Dr. Stres je bil veskozi zelo aktiven tudi kot publicist in komentator, zlasti v verskem časopisu Družina. Leta 1985 je prevzel tudi vodenje Sveta za Pravičnost in mir, ki ga je ustanovila Slovenska pokrajinska škofovska

konferenca.

Od leta 1987 je dr. Stres tudi član slovenskega PEN kluba. Dr. Stres je postal tudi vizitator provincialnega vodstva jugoslovanske province Misijonske družbe, bil pa je tudi vizitator slovenske Misijonske družbe. Svoje sbrate v Argentini je obiskal že dvakrat.

Dr. Anton Stres sodi tudi med najbolj ugledne teoretike v Cerkvi na Slovenskem. Njegova bibliografija obsega okoli 400 naslovov knjig in brošur ter znanstvenih, poljudnih in strokovnih člankov. Med njegova najbolj pomembna dela sodijo Jugoslovanski marksizem in religija (1979), Nič in smisel (1979), Med besedami in dejanji (1986), Heglovo in Marxovo pojmovanje svobode (1987) Med Bogom in cesarjem (1989), Oseba in družba (1991), Človek in njegov Bog (1994), Demokracija in volitve (1996), Svoboda in pravičnost (1988), Cerkve in država (1998), Zgodovina novoveške filozofije (1998), Etika in filozofija morale (1999) ter še nekatera dela.

Dr. Anton Stres bo kot pomožni škof v mariborski škofiji opravljal tista dela, za katera se bosta dogovorila s škofom ordinarijem dr. Francetom Krambergerjem. Delo dekana Teološke fakultete v Ljubljani pa bo opustil, saj bi po njegovem mnenju sicer trpela njegova nova služba.

Odnos Slovenije...

Nad. s 3. str.

REPUBLIKA SLOVENIJA IN IZSELJENCI

Na pogovorih v Argentini je bil med drugim izpostavljen problem odnosa Republike Slovenije do Slovencev v Argentini in mnenje v Sloveniji o njih, vprašanja v zvezi z denacionalizacijo, popravilo krivic, vojnimi žrtvami in vojnimi grobišči; izboljšanje možnosti za udeležbo na volitvah; poudarjen je bil velik pomen seminarjev za učitelje slovenskega jezika v Sloveniji ter obiskov otrok v Sloveniji. Pomanjkljive so informacije v zvezi z repatriacijo, poleg tega pa tudi ni ustreznih možnosti za gospodarske investicije ter za sodelovanje na gospodarskem področju. Predvsem mlajši so poudarjali pomen uporabe sodobnih medijev, kot so računalniki in internet.

Iz dosedanjih stikov s predstavniki slovenskih izseljencev ne le v Argentini, ampak tudi drugje, izhaja, da sedanji odnos Republike Slovenije do Slovencev zunaj Slovenije ni ustrezen. Komisija je na svoji seji obravnavala poročilo o obisku v Argentini in člani komisije ter predstavniki urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, ministrstva za šolstvo in šport ter ministrstva za kulturo so se strinjali, da mora Slovenija voditi ustrezno državno politiko do slovenskega narodnega telesa zunaj Slovenije, ki jo morajo izvajati za to pooblašeni državni organi na osnovi v državnem zboru sprejete strategije, pri pripravi pa morajo sodelovati vsi, ki delujejo na tem področju. Treba je financirati programe, ki ustrezajo različnim skupinam izseljencev ter za katere Slovenija presodi, da so koristni za ohranjanje nacionalne identitete jezika ter stikov z matično državo. Slovenci po svetu kot različne ciljne publike se morajo neposredno odločati, kaj potrebujejo. Ravno tako je potrebno opredeliti vlogo organizacij, ki v Sloveniji skrbijo za stike z izseljenci, ter njihov odnos do državnih organov. Vsi, tako država kot te organizacije, se morajo prilagoditi novim potrebam slovenskih skupnosti po svetu. Zagotoviti se mora transparentnost porabe finančnih sredstev, predvsem pa je treba oblikovati dolgoročno strategijo Republike Slovenije, ki bo določila cilje ter način, kako in prek katerih institucij dosežati te cilje. Pomem-

Slike iz Argentine...

Nad. s 4. str.

Matjaž Puc maja 1996 17 manjših slik prepeljati v na slovensko veleposlaništvo Buenos Aires, vsem ki so držali stike z g. Langusom, med njimi, nekdanjemu svetovalcu veleposlaništva, g. Tomažu Miklavčiču, soprogi veleposlanika ge. Tatjani Žgajnar, g. dr. Andreju Finku, pravnemu zastopniku našega veleposlaništva, ki je z veliko potrpljenja, taktičnosti in naklonjenosti dosegel, da so januarja 1999 še vse ostale podarjene slike prišle v rezidenčno veleposlaništvo v Buenos Airesu, g. Tomažu Kunstlju, pooblaščenemu ministru veleposlaništva, ki je zadnjih 12 slik osebno pripeljal iz 750 km oddaljenega Carlos Paza, ge. Mravljakovi, sestri ge. Božičeve za lepo sodelovanje, vsemu osebju veleposlaništva za vrsto drobnih nasvetov in pomoči, ge. Tanji Orel —Šturm, Vodji Odseka za mednarodno sodelovanje v kulturi Ministrstva za zunanje zadeve in ne nazadnje dr. Andreju Smrekarju, direktorju Narodne galerije v Ljubljani, ki je slike osebno in srečno pripeljal domov. Še vedno mi odmeva njegov srečni glas, ko je sporočil v Argentino: „Slike so že na slovenski strani Karavank!“

Mislím, da je treba povedati še nekaj. Slike so dostojno krasile rezidenčno veleposlaništvo v Buenos Airesu in bile skozi nekaj let deležne splošne pozornosti in tako opravile del promocije naše kulture v Argentini tako med našimi rojaki kot med diplomati in drugimi gosti veleposlaništva.

Svoj delež in naklonjenost so prispevale tudi argentinske oblasti, da je ta lepi in pomembni del naše kulturne dediščine končno spet v Sloveniji. Vsem se iz srca zahvaljujem.

Vsem obiskovalcem Narodne galerije želim veliko užitka pri ogledu te zbirke.

Prof. dr. Janez Žgajnar
veleposlanik

bneje kot le predstavljati Slovenijo, slovensko kulturo ali šolstvo med Slovenci po svetu je omogočil, da Slovenci po svetu postanejo del enotnega slovenskega prostora — da so aktivno vključeni v slovenski intelektualni in kulturni potencial, v razvoj slovenske kulture, umetnosti in znanosti.

Barbara Sušnik
Parlamentarec, april, maj 2000

Cilji Slovenije...

Nad. s 1. str.

zelo pomembnem Sporazumu o socialnem zavarovanju, ki bi omogočal prejemanje pokojnin Slovincem, ki se preselijo v drugo državo, npr. v Slovenijo in tam dobiva zaslužen del pokojnine za leta dela v Argentini in obratno;

-V čast državnega praznika Dneva samostojnosti je bila 1. junija 2000 svečano odprta, tudi ob udeležbi veleposlaništva, razstava slovenske grafike z naslovom "Past za oko" v Museo Nacional del grabado v Buenos Airesu;

-Navezuje nove stike z novimi oblastmi v Argentini, Čilu in Urugvaju na vseh področjih sodobnega sveta in še mnogo drugega;

-Krepi se gospodarsko sodelovanje

Novice iz Slovenije

NAJGLOBJE MORJE

Potapljači potapljaškega društva Orka iz Ljubljane in portoroškega podjetja za potapljanje in podvodna dela so označili najnižjo točko v Sloveniji in hkrati najglobljo točko v slovenskem delu Jadrana, ki leži na globini 38,4 metra. Z dejanjem so na simboličen način obeležili tudi 90-letnico rojstva raziskovalca morskih globin Jacquesa Yvesa Cousteauja.

BREZ MILOSTI

Pri založbi Nova revija je izšlo delo z naslovom Brez milosti, ki na osnovi pričevanj in dokumentov pripoveduje o usodi ranjenih, invalidnih in bolnih ujetnikov takoj po koncu 2. svetovne vojne. Knjigo je skupino sodelavcev pripravil in uredil Lovro Šturm, ki je na častniški konferenci v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa spregovoril o njenem nastajanju. Raziskava je ugotovila poglobljena prizorišča množičnih pobojev poveljnih ujetnikov iz vrst ranjenec, bolnikov in invalidov: iz brezimne množice takratnih poveljnih ujetnikov so dokaj zanesljivo ugotovili številna konkretna imena in njihovo istovetnost. Po Šturmovih besedah je bil s tem dosežen namen raziskave, to je vrniti tem osebam človekovo dostojanstvo ter jim omogočiti vpis v mrliške matične knjige.

MAMILA IN OROŽJE

V Mariboru in nekaterih drugih krajih na območju Štajerske ter na območju Nove Gorice je policija v minulih dneh, po desetmesečni kriminalistični preiskavi, prišla organizirano skupino preprodajalcev ma-

mil in orožja, ki so delovali na širšem območju Slovenije. V zaključni akciji, 7. junija, so mariborski kriminalisti pri desetih osebah opravili 15 hišnih preiskav, v katerih je bilo zaseženih 500 gramov kanabisa, dva kilograma heroina, sedem pištol, 207 kosov streliva, večja količina deviz različnih valut v skupni vrednosti približno deset milijonov tolarjev ter 20 kilogramov paracetamola. Slednje je sicer povsem legalna zdravilna učinkovina, namenjena odpravljanju bolečin in zniževanju temperature, ki pa se hkrati pogosto zlorablja kot dodatek za povečanje mase heroina.

NIMAJO SPRETNOSTI

Od 65 do 70 odstotkov odraslega prebivalstva v Sloveniji nima zadostnega znanja in spretnosti za ravnanje z informacijami, ki jih vsebujejo različne vrste besedil, obrzci in slikovno prikazani podatki ter za uporabo računskih operacij v vsakdanjih okoliščinah, je pokazala nacionalna raziskava o pismenosti in udeležbi odraslih v izobraževanju, ki jo je kot del mednarodne raziskave jeseni 1998 izpeljal Andragoški center Slovenije.

DESETI KRESNIK

Na Rožniku so že deseti zapovrstjo razglasili dobitnika nagrade kresnik za najboljši roman, objavljen v minulem letu. Nagrado je dobil pisatelj Andrej Skubic za roman Grenki med. Dobitnika so razglasili po tradicionalnem kresnem programu, v katerem so sodelovali baletni in folklorni plesalci, gledališki igralci, glasbeniki, zbori in instrumentalne zasedbe.

Pisali smo pred 50 leti...

NOVA SLOVENSKA PESNITEV

Naš goriški rojak Slavko Srebrnič je nedavno izdal sonetni venec po naslovu Neurejeni venec.

Pesnitev je pogled na trpljenje slovenskega naroda v vojni in komunistični revoluciji in na raztresenost slovenskih beguncev po vsem svetu.

Knjižico dobite v trgovini s papirjem in nabožnimi predmeti „Santa Julia“, Victor Martinez 39. Stane 2 \$.

POČASTITEV SPOMINA NARTEJA VELIKONJE

Igralska družina Narte Velikonja je v nedeljo, 25. junija povabila ljubitelje umetnosti v salezijansko gimnazijo na Belgranu, kjer so se spomnili po vojski obsojenega in ubitega pisatelja ob petletnici njegove smrti.

Uvodno besedo je prevzel predsednik IDNAVE Janez Perharčič. Nace Fink pa je recitiral Cankarjevo Fant je videl rožo čudotvorno.

Dramaturg IDNAVE dr. Tine Debeljak je napisal svojemu prijatelju in literarnemu tovarišu spominske besede, ki jih je prebral Perharčič.

Velikonje „Sirote“ je recitirala Marica Mayerjeva, Gallusov oktet je zapel Foersterjev Večerni Ave, Radoja Kramarjeva je prebrala Pregljeve Idile, Maks Nose pa spet

Velikonjevo Oporoko.

Del o Velikonju iz Kalinove Črne maše Nimam groba je recitirala Marija Kačarjeva, Darovanje pa Marija Kovačeva. Režiser IDNAVE Niko Jeločnik je recitiral odlomek iz Cankarjevih Podob iz sanj.

Izražena je bila tudi želja, da bi slovenska protikomunistična skupnost uvrstila ta dan med spominske dneve, ki so posvečeni največjim žrtvam komunističnega nasilja.

IZLET SLOVENSKE FANTE V BOCO

Slovenske fante je ravnatelj salezijanskega zavoda v Boci povabil v svoj zavod. Tu so imeli mašo, cerkveni nagovor je imel g. Mernik, salezijanski ravnatelj pa je naše fante predstavil argentinskemu vernikom. Nato so imeli zajtrk in kulturni film o Aljaski.

Jerebič se je zahvalil ravnatelju, Voršič je lepo zapel svojega „little cawboya“, Stane pa je nastopil s svojim kupletom.

Vsem rojakom sporočam, da sem odprl lastno urarsko delavnico
Silvester Lipušček
Provincias Unidas 3616
v San Justu
FCNDFS

Svobodna Slovenija, št. 26,
29. junija 1950

Slovenija moja dežela

Fosili - Trilobiti

Trilobiti ali trokraparji so skupina izumrlih členonožcev. Imeli so členjeno telo v glavo, oprsje in zadek. Hrbtne stran je pokrivala precej trdna trodelna hitinjača, ki se je delila v naglavni, hrbtne in repni ščit. Ščiti so imeli po sredini vreteno, ki je telo tudi po dolgem delilo v tri dele.

Trilobiti so bili v starem zemeljskem veku ena najpomembnejših in najštevilnejših živalskih skupin. Najstarejši so se pojavili že v spodnjem kambriju, pred okoli 520 milijoni let, zadnji pa so izumrli na koncu starega zemeljskega veka pred okoli 250 milijoni let.

Na znanke upodobljena trilobitna vrsta

so jo imenovali v Evroligo, med povabljenici pa je tudi osemkratni slovenski državni prvak Union Olimpija.

DELAJMO, DELAJMO SREBRNA KOLESA...

Kolesar avstrijskega moštva Stabil iz Gradca Sašo Sviben je na 186 kilometrov dolgi dirki od Dunaja do Lassnitzhoeheja osvojil drugo mesto za Avstrijcem Josefom Lontscharitschem. V vodilni skupini, ki je prišla v cilj skupaj z zmagovalcem, sta bila tudi kolesarja kranjske Save Matej Stare na 8. in Uroš Šilar na 16. mestu.

KLJUB OVIRAM NOV SLOVENSKE REKORD

Meta Mačus (AK Meblo Nova Gorica) je na atletskem mitingu v italijanskem Trentu 31. maja na 200 metrov ovire tekla 26,95 in postavila nov slovenski rekord. Prejšnji rekord je imela Mariborčanka Irena Dominc (27,34). Mačusova je bila na mitingu druga za Moniko Niederstatter, ki je tekla nov italijanski rekord (26,47).

Paladin (Kaskia) bedici je živel skupaj s še dvema trilobitnima vrstama in dvema podvrstama na ozemlju današnjih Spodnjih Počival v zgornjekarbonski dobi, pred nekaj več kot 290 milijoni let, in predstavlja najpomembnejšo karbonsko trilobitno favno v Karavankah. V bogatem najdišču zgornjekarbonskih okamnin na Spodnjih Počivalah v Javorniškem Rovtu je bilo najdenih več primerkov nove

trilobitne vrste, med njimi tudi na znanke upodobljen cel oklep kamenega jedra. Novo vrsto sta leta 1977 opisala prof. Gerhard Hahn in Renata Hahn z univerze v Marburgu in ji dala na predlog profesorja A. Ramovša vrstno ime bedici v čast Jeseničanu Jožetu Bediču, ki je kot zbiralec fosilov veliko pripomogel k bogati trilobitni zbirki s širšega jeseniškega ozemlja.

d.o.o.

Osebnosti

Rojstvo. V soboto 17. junija se je rodil **Bernard Močnik**, sin Bernarda in Lilijane Marije Mehle, ter bratec Lučike.

Srečni družini naše čestitke!

Smrti: Umrla sta v San Justu Norma Čuk (66) in Janko Lesar (72).
Naj počivata v miru!

POPRAVEK S PROŠNJO ZA OPROŠČENJE

Rojstvo: 15. junija se je v družini dr. Borisa Štrflička in Andrejke roj. Vombergar rodila hčerka, ki bo pri krstu dobila ime **Alenka**.

Srečnim staršem naše čestitke!

Slovenija in šport

SLOVENIJA IZPADLA

Z morebitno zmago slovenske reprezentance proti Norveški in ugodnemu razpletu drugega srečanja skupine C med ZR Jugoslavijo in Španijo v belgijskemu Bruggeu bi Sloveniji uspel sanjski podvig - uvrstitev med osem najboljših ekip stare celine. Izbranci slovenskega selektorja Srečka Katanca podobno kot v dvoboju z ZR Jugoslavijo v Charleroiu in Španijo v Amsterdamu niso razočarali, vnovič so prikazali veličastno predstavo, le kanček sreče in drobec sodniške naklonjenosti angleškega sodnika Grahama Polla pa jih je ločil od fenomenalnega podviga. Slovenskim nogometašem navzlic izjemni predstavi ni uspel veliki met, po devetdesetih minutah izjemno razburljivega dvoboja pa se je srečanje končalo z neodločenim izidom. Pot v četrto finale bi ji bila odprta le s pomočjo rezultata igre med Španijo in Jugoslavijo.

V De Biltu, kjer je bila vadbena baza slovenske reprezentance, so točili slovensko pijačo in rezali slovenski pršut. Nogometna zveza Slovenije (NZS) je namreč v slovenski hiši pripravila družabno prireditev, na katero je prišlo kar nekaj znanih imen s politične, kulturne in seveda športne scene. Tako so bili gosti slovenske hiše veleposlanik na Nizozemskem Boris Frlec, župan mesta De Bilt, pevec Vlado Kreslin, Zoran Predin in Peter Lovšin (v Amsterdamu so imeli tudi nastop), režiser Igor Šterk ter predstavniki Olimpijskega komiteja Slovenije.

USPEŠNE SLOVENSKE JUDOISTKE

Slovenske judoistke so odlično nastopile na odprtem prvenstvu Italije v Algheru na Sardiniji. V konkurenci 200 tekmovalk iz 15 držav je Jožica Svečak v kategoriji do 70 kilogramov celo zmagala, Petra Nareks pa je v razredu do 52 kg morala šele v finalu priznati premoč Italijanki Fodi. Nives Perc

(do 48 kg) in Urška Žolnir (do 63 kg) sta bili peti. Ekipno je Slovenija osvojila 3. mesto za Italijo in Nizozemsko.

DOBER RITEM

Slovenske ritmičarke Špela Gala in Anja Zupan iz Narodnega doma Ljubljana ter Anja Hudernik in Zorica Brajovič iz Maribora so udeležile 11. klubskega mednarodnega turnirja v Franciji. V domovino so se vrnile s kar z dvema srebrnima in eno bronasto kolajno. Med kadetinjami je odlično nastopila Anja Zupan (Narodni dom), ki je zaostala le za rusko ritmičarko Ekaterino Jatmanovo. Velik uspeh Zupanove je lepo dopolnila tudi Mariborčanka Anja Hudernik s 13. mestom. Tudi med mladinkami je Slovenka Špela Gala (Narodni dom) stala na stopnički kljub mnogim napakam, ki jih je napravila v svojih sestavah.

NOVA LIGA

Skupina G-14 z rednimi izbranci med njimi Unionom Olimpijo je ustanovila svojo ligo. Ljubljanci so tako kot šestnajst drugih ekip že vplačali milijon dolarjev garancije in bodo zagotovo tri leta člani najbolj elitne evropske družbe. Varščino za eno ali tri leta igranja v ligi, ki še nima imena in natančnega sistema tekmovanja (podoben naj bi bil suproligi, le da bi se izločilni boji do naslova igrali na dve zmagi), a bo štartala letos oktobra.

SUPROLIGA VS. EVROLIGA

Mednarodna košarkarska zveza (FIBA) je objavila seznam šestnajstih ekip, ki bodo v košarkarski sezoni 2000/2001 nastopili v Suproligi, najmočnejšemu evropskemu klubskemu tekmovanju pod okriljem FIBA. Med šestnajstimi evropskimi ekipami je tudi Krka Telekom, v minuli sezoni slovenski državni košarkarski prvak. - Vodilni evropski klubi so ustanovili svojo ligo, ki

Mali oglasi

TURIZEM

Tel. 4441-1264 / 1265

Letalske karte, rezerva
hotelov, najem avtomobila
in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82

H. Yrigoyen 2742 - San Justo

ARHITEKTI

Arg. Carlos E. Kostka. Vivienda y comercio. Asesoramiento técnico en Capital y Provincia. Sarandí 148 Capital; Tel.Fax 4 224-3968.

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402- Tel. 4382-1148

dr. Franc Knave, dr. Bernard Knave, dr. Veronika Knave - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadst. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 4613-1300
Dr. Héctor Fabián Lo Faro (Miklič). Odvetnik. Vsak dan od 15 do 20 ure. Hipólito Yrigoyen 2548, 2° of. 4, San Justo. Tel. 4482-5624.

FOTOGRAF

Marko Vombergar - FOTO PREMIUM - Arieta 490 B1753AOJ Villa Luzuriaga - Tel.: 4650-9040 - Dom: 4659-2060 - http://www.foto.com.ar

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Azcuénaga 77 - B1704FOA Ramos Mejía - Bs. As. - Tel./Fax: 4656-3653
Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - B1704EUA Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - B1704EUA Ramos Mejía - Tel.: 4658-6574/4654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Miha Gaser).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 4651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 4755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (ga. Milena Skale).

SLOGA - PODRUŽNICA CARAPACHAY Slovenski dom - Dra. Grierson 3837 - Uraduje vsako nedeljo od 11. do 13. ure (ga. Andrejka Papež Cordoba).

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

27. junija 2000

1 dolar	220,20 SIT tolarjev
1 marka	104,92 SIT tolarjev
100 lir	10,50 SIT tolarjev

Nedelja 2. julija - Slovenska hiša msgr. Antona Oreharja

Alojzijevega proslava slovenskih šolskih otrok

Ob 16. v cerkvi sv. maša za pokojne katehete in učitelje
Po maši pred spomenikom poklon in hvaležen spomin žrtvam vojne in revolucije.
Nato v dvorani igra

Kralj Matjaž in Alenčica

v izvedbi Jurčičeve šole - Režija Ani Klemen

Vstopnina 2 pesa.

Vabi šolski odsek Zedinjene Slovenije

Pazite na svoje imetje in denar.

Vrata dobro zaklepajte, prihranke pa varno
in donosno naložite v Slogi.

S Karto Sloga imate lepe ugodnosti in pravico
do nagradnega žrebanja za:

1) letalska vozovnica **BUE-LJU-BUE** in **1000** dolarjev.

2) 10 dni počitnic v Hanželičevem domu (poleti za dve osebi).

Sreča išče tudi vas! Ne odlašajte več!

Telefon za vas: 4656-6565.

SLOGA DA VEČ! V SLOGI JE MOČ!

SPREMEMBA ELEKTRONSKEGA NASLOVA

Vse bralce Svobodne Slovenije in člane Zedinjene Slovenije obveščamo,
da smo bili zaradi boljše storitve primorani spremeniti naš elektronski
naslov. Odslej naprej je ta:

esloveniau@sinectis.com.ar

Prosim, da si novi naslov zabeležite in oprostite morebitnim nepri-
likam, ki Vam jih s tem povzročamo.

ZEDINJENA SLOVENIJA

XXXV. ŠTUDIJSKI DNEVI DRAGA 2000

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA - OPČINE, NARODNA ULICA 89

Petek, 1. septembra 2000

Ob 17,00: **KAKŠNO ŠOLO ŽELI IN POTREBUJE SLOVENSKA MANJŠINA?**

Okrogla miza (sodelujejo Marta Ivašič, Vojko Kocjančič in Marjan Kravos)

Slovenska šola v precepu med tradicionalnimi problemi, ustaljenim položajem na
teritoriju in nujno racionalno posodobitvijo ter napovedanimi reformami.

Sobota, 2. septembra 2000

Ob 16,30: Aleksander Zorn: **TEŽAVE S SLOVENSKO IDENTITETO**

Zakaj so nacionalna, kulturna in državna identiteta postale ideološke? Je zares ideja
slovenskega skupnega kulturnega prostora v letih po osamosvojitvi Slovenije izgubila svojo
privlačno moč?

Nedelja, 3. septembra 2000

Ob 10,30: dr. Tone Jamnik: **SPRAVA — PROCES OSVOBAJANJA IN ZNAMENJE
POGUMA**

V napovedi svetega leta 2000 papež Janez Pavel II. med znamenji, „ki so lahko zelo
primerni za to, da moremo živeti odlično milost jubileja z večjo poglobljenostjo“, poudari
očiščenje spomina. To očiščenje je proces osvobajanja osebne in skupnostne vesti od vseh
oblik sovražnosti in nasilja. V soočanju z resnico priznati krivdo in biti sposoben odpustiti,
pomeni dejanje poguma in ponižnosti.

Ob 16,00: dr. Stane Granda: **ZDRUŽENA SLOVENIJA IN SLOVENSKA DRŽAVA**

Ideja slovenskega nacionalnega združevanja s posebnim ozirom na slovensko državnost
in njen odnos do manjšin in izseljencev.

V nedeljo 3. septembra, ob 9. uri bo na prireditvenem prostoru za vse udeležence daroval
mašo tržaški škof msgr. Evgen Ravignani.

DSP — ul. Donizetti 3 — 34133 TRST - Tel. 39 040 270846 — Fax 39 040 633307
e-mail: urednistvo@mladika.com

Rožnat svet

Znanost trdi, da nam en tedenski
obrok rib zmanjša za 30% možnost depre-
sije. Trije obroki rib na teden torej, pa bo
svet rožnat. Dober tek in na zdravje...

Obvestila

SOBOTA, 1. julija:

Redni pouk Slovenskega srednješol-
skega tečaja ob 15. v Slovenski hiši.

NEDELJA, 2. julija:

Mladinska maša na Pristavi ob 9.30.
Po maši zajtrk ter predavanje, ki ga bo
imel jezuit in pisatelj Alfredo Saenz o: „Las
características del hombre moderno“.

Proslava šolskih otrok v čast sv.
Alojziju.

SREDA, 5. julija:

Zveza slovenskih mater in žena ima
svoj redni sestanek v Slovenski hiši. Ob 16.
uri razgovor s prof. Metko Mizerit.

NEDELJA, 9. julija:

V Našem domu San Justo Tombola.

NEDELJA, 16. julija:

Mladinski dan v San Martinu.

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Cuenta N° 7211
	Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: **MILOŠ STARE**

Director: **Valentín B. Debeljak**

Propietario:

Asociación Civil Eslovenia Unida

Redacción y Administración:

RAMON L. FALCON 4158

C1407GSR BUENOS AIRES

ARGENTINA

Teléfono: **(54-11) 4636-0841**

Telefax: **(54-11) 4636-2421**

e-mail: **esloveniau@sinectis.com.ar**

e-mail: **debeljak@pinos.com**

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:

Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,

Gregor Batagelj

Naročnina Svobodne Slovenije:

za Argentino \$ 60; pri pošiljanju po pošti
pa \$ 75; obmejne države Argentine 110 USA
dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.;
ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za
pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto
80 USA dol. za vse države.

Čeke na ime "Eslovenia Libre"

Stavljenje, oblikovanje in tisk:

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.

Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires

Argentina - Tel.: 4307-1044 - Fax: 4307-1953

E-mail: **vilko@ciudad.com.ar**

Vprašalnik Svobodne Slovenije

Ob koncu meseca aprila smo vsem na-
ročnikom dostavili vprašalno polo, s katero
naj bi izrazili svoje mnenje, pa tudi svoje
želje glede gradiva, ki ga teden za tednom
prinaša naš list. Odgovor na anketo je bil
nadvsem pozitiven, saj smo prejeli 220
izpolnjenih obrazcev, kar predstavlja kar
25 odstotkov naročnikov. V primeri s podo-
bno anketo, izpeljano leta 1987, ko je bilo
vrnjenih 93 vprašalnih pol, pomeni izreden
porastek, ki kaže na veliko zanimanje na-
ročnikov. Dokazuje pa tudi, da bralci čutijo
list kot nekaj svojega, pri čemer želijo biti
udeleženi.

To nas veseli in nas polni s ponosom.
Obenem pa nas obvezuje, da izpeljemo
želje izražene na vprašalniku. Vsi odgovori
so že zbrani in v strokovnih rokah. Ko bo
izid dokončno ugotovljen in analiziran,
bomo zaključke objavili, istočasno pa pri-
čeli vpeljavati potrebne spremembe, da bo
list res privlačen in še bolj priljubljen.

Ob koncu zahvala vsem, ki ste na
vprašalnik odgovorili, zlasti pa požrtvoval-
nim raznašalcem, ki so vzpodbujali k odgo-
voru, pole zbirali in nam jih dostavili. Vsem
Bog plačaj.

Uredništvo in uprava

Škraba Franc

Slovenski domobranec, katoliški mučenec.

* 1925 - Matena (Ig)

+ 1945 - Vrnjen iz Vetrinja in ubit

Nihče nima večje ljubezni kakor ta,
da kdo za svoje prijatelje dá svoje življenje.

Povsod Boga in Devico Marijo!

(N. N.)